

Murska Straža

Glasilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo: Maribor, Cirilova tiskarna, Koroška c.
Upravištvo v Gornji Radgoni, Sp. griz 7, I. nadstr.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsak četrtek zjutraj in stane s poštnino vred
za celo leto 30 K, za pol leta 15 K, za četrt leta
8 K. Posamezna številka stane 80 vinarjev.

Inserati: Ena petstolpna petitvreta (prostor 3 mm
visok in 54 mm širok) K 150.
Pri večkratni objavi primeren popust.

Boj za našo severno državno mejo na Koroškem in Stajerskem.

Resolucija obmejnih stajerskih Slovencev.

Na volilnem shodu Slovenske kmetijske zveze v Radgoni dne 7. novembra t. l., na katerem je govoril dr. Hohnjec, je bila z vsestranskim odobravanjem sprejeta ta-le resolucija:

Z ozirom na govorice, ki so vznikle iz poročil nekaterih časnikov in ki so pridrle tudi v naše kraje ter so tukaj povzročile nemalo zmedo, kakor da bi naša vlada pri pogajanjih z Avstrijo o naši severni državni meji bila voljna v zameno slovenskega ozemlja na Koroškem pod Dravo — ali njegovega dela — odstopiti apačko kotlino in menda še tudi druge kraje pod Muro, volilci, zbrani na volilnem shodu Slov. kmetijske zveze v Gornji Radgoni dne 7. novembra t. l., izjavljajo sledeče: Mi najodločnejše odklanjamo vsako barantanje s slovensko zemljo in ogorčeno protestiramo zoper vsako namero in vsak poskus potisniti severno mejo naše države pod Muro in odstopiti katerikoli kraj na desnem bregu Mure. Slovenci smo dovolj izgubili na levem bregu Mure in nikakor in nikdar ne bomo dovolili, da bi tudi desni breg Mure

prešel pod nemškoavstrijsko oblast. Če prebivalci mesta Radgona vedno bolj in bolj čutijo, da v gospodarskem oziru visijo v zraku, naj pripišejo krivdo sebi in svojemu nemškemu šovinizmu. Mi Slovenci se nikdar ne bomo dali ponižati do vloge gospodarskega zaledja, iz katerega bi ponemčeni radgonski meščani črpali življenjski sok za gospodarski obstoj in napredek. Kar se tiče naše slovenske Koroške in izida tamšnjega plebiscita, mi obmejni stajerski Slovenci, ki iz lastne prebriske dolgoletne izkušnje poznamo vso brutalnost in v izbiri sredstev neskončno brezvestnost nemške osvojevalnosti, spričujemo, da omejeno ljudsko glasovanje na Koroškem ni in nikdar ne more biti izraz narodove samoodločbe. Tisti del Koroške, kjer in kakor daleč prebivajo Slovenci, je in mora ostati slovenski in mora postati jugoslovanski. To nujno zahteva ono načelo narodnosti, katero je daleč ter bo dalo pravno in mednarodnopravno podlago za osnovo in obstoj vseh novih nacionalnih držav v Evropi. Kakor je in bo naša država vedno z vso odločnostjo branila to temeljno načelo, tako tudi ne sme naša vlada nikdar odstopiti od onih zahtev, ki so nujna posledica tega načela.

Mura.

Državni mejniki med Jugoslavijo in Avstrijo se stavijo. Dolga črta je to, ki se začne pri laških mejah in konča v bližini Rabe. Večinoma bodo stali ti mejniki na grebenih gora in bregov. Nepremični in nemi bregovi bodo na mrtvi straži naših ravnin, poljan, mest in vasi. S svojimi kameninami pleči bodo branili, da se ne bo veliki, življenjske sile prekipevali nemški narod razlil na naše ravnine, da ne bo oživil svojega zaroda z bogastvom naših poljan, da ne bo zaslužil naših mest in vasi.

Meja proti Nemcem in njihovi bodoči veliki državi ni več meja malega slovenskega plemena, temveč je meja jugoslovanskega naroda, ki nastaja v velikanski kotlini med Alpami, Donavo in tremi velikimi morji. To je meja med dvema svetovoma, med dvema rasama, katerih ena je uničila slovenske rodove na široki planoti med Baltom in Alpami in kateri druga gradi polagoma in s tisočermi zaprekami zid proti poplavi Nemcev na jugovzhod. Ta zid je naša meja proti Avstriji, ki mora ščititi vse Južne Slovence do Bosporja, kjer se bodo stekale niti vzhodnega in jugovzhodnega Slovanstva, kjer bo na „vratih narodov“ stražil Slovan.

Meja proti Nemcem ni vprašanje krajev, ki leže v njeni bližini, temveč je zadeva vseh zdaj še razcepljenih in na prehodu k novi orijentaciji stoječih Južnih Slovencev. Nemški listi, govoreč o tej meji, jo imenujejo brambni zid proti vzhodnim narodom. Bernski državni tajnik Simens je nedavno v svojem ekspoziciji pozdravil Koroško, ki je ostala zvesta nemški misli. „Drang nach Osten“ ni zaspal. Nemška javnost se zaveda, da borba med obema rasama še ni končana, temveč da je z nastankom Jugoslavije stopila v novo razdobje.

Taka meja je bila za Cezarovih časov Donava. Samo na enem odseku te mejne črte bo zamenjala nepremične, iz kamna iztesane stražarje živa, poskočna, kakor mlado dekle razposajena reka Mura. Pravijo ji zelena Mura. Njen tok ni toliko zelen,

kolikor so zelene poljane, koder teče. Nemirna je in nestalna; kakor dolgi pramen živega srebra izgleda v svoji strugi. V njeni vodi se ogledujejo pobrežni vrhovi Slovenskih gor. Ona preseka Mursko polje, kakor sočno, polno jabelko na dve polovici. Na njenem levem bregu sta nemški in madžarski narod teknovala med seboj, kateri bi bolj zabrisal sledi Slovanstva. Rešujoč pred krivičnimi sodniki v Parizu našo severno mejo, smo komaj rešili Muro. Radi tega nam je Mura več kakor navadna reka. Mura je simbol jugoslovanske granice proti Germanstvu. — Mura ni samo slovenska, temveč jugoslovanska in slovanska.

Reke so v zgodovini narodov igrale vedno veliko vlogo. Kraj rek so prihajali naši davni predniki v sedanjo domovino. Med Muro in Rabo je pozneje nastala samostojna slovenska kneževina. Borba Nemcev zadnjih desetletij je šla za Dravo. Koroški plebiscit je pokazal, da so na Koroškem Nemci že dospeli do Drave. Malo je manjkalo, pa bi dospeli tudi na Stajerskem. Borba za Dravo ni pozabljena, kakor ni pozabljen: Drang nach Osten. Bije se pa ob Muri, kjer nas je ustavil konec svetovne vojne.

Mura je jugoslovanska Rajna.

Ob Muri sta trčila dva naroda, dva zmagovalca: eden je zmagoval v preteklosti, drugi zmaguje v sedanjosti.

Bila se bo borba za bodočnost!

Zato ne smemo dovoliti, da meja nemške (avstrijske) države prestopi Muro. V tistem trenutku je ogrožena Drava in bi bilo samo še vprašanje časa, kdaj bi se nemška marka raztegnila tudi preko Drave.

Ne slepimo si oči s trenutnostjo. Mislimo vedno in povsod na bodočnost, zakaj samo na njo še lahko vplivamo, preteklost ni več v naših močeh.

Niti korak čez jugoslovensko Rajno!

B. B.

Ali pod Srbe?

Volilna borba je razvnela ljudsko domišljijo. Visoki davki in rastoče cene obračajo pozornost širokih ljudskih plasti na javna vprašanja. Casopisje in volilni agitatorji prinašajo polit. gesla, ki jih mnogi razumejo napačno. Domišljija taka gesla prekvaši in predela po svoje. Tako nastane iz muhe slon, iz nedolžnega „šlagerja“ nevarni nazori. Tudi takozvani

temni elementi mečejo kakor neopaženi požigalci novo netivo med ljudstvo. Zlasti na naših mejah se čuti, da se ljudska domišljija peča s strahovi, o katerih smo mislili, da so že davno pozabljene. Eden izmed teh tiči v vprašanju: „Ali pod Srbe?“ Ker nam je mnogo lažje na tem, da se iz volilne borbe izločijo škodljivi vplivi, ki po nepotrebnem razvnamajo kri

in vznemirjajo itak dovolj razdražene živce, podajamo o zgornjem vprašanju nekaj misli.

Ujedinjenje.

Bedasta je trditev, da nas je kdo prodal Srbom. Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari smo bili nekoč en narod in smo govorili samo en jezik. Ker pa si nismo umeli ustanoviti močne jugoslovanske države, smo hitro podlegli tujcem. Najprej je propadla slov. neodvisnost, na to je bilo zlomljeno hrvatsko kraljestvo in l. 1389 je Turk na Kosovem uničil srbsko carstvo. Nad nami Slovenci je zagospodaril nemški grajščak. Ta je bil hlapec Habsburžanov. Vladarska rodbina, ki je napravila v zgodovini nešteto zla, je razširila malo državo v mogočno cesarstvo. Slovincem je njena večstoletna oblast tako prešla v meso in kri, da si nismo mogli misliti narodnega življenja brez Avstrije in brez plesnivih Habsburžanov. Pozabili smo, da imamo brate Srbe in Hrvate in da samo mi spadamo skupaj, vse drugo pa je nasilje in krivica. Prvi so se osvobodili Srbi. Avstrija je bila vedno proti njim. Slutila je, da bo svoboda Srbov zanetila jugoslovansko gibanje. Pri nas je bilo narodno življenje v povojih. A počasi so se nam odpirale oči. Spoznali smo, da je Avstrija samo mačeha. Avstrija je skušala zadeti Srbijo v srce skozi Bosno. A v Bosni je našel smrt njen predzadnji prestolonaslednik, zažgal se je svetovni požar in čez štiri leta je mogočno cesarstvo podleglo. Mi smo bili brez mačeha. Kam zdaj? Jugoslov. misel je bila premalo razširjena med ljudstvom. Še danes, ko smo svobodni, vladajo naše duše tujci. A bilo je takrat nevarno, da si Slovence razdele Italijani in Nemci. Ujedinili smo se s Srbi.

Brez Srbov ni svobode?

Slovanski narodi se radi cepe in kosajo v male drobce. Iz južnih Slovencev je napravila zgodovina vse polno drobcev, ki so jih dalekovidni narodni voditelji s težavo združili v štiri glavne skupine: Srbi, Hrvati, Slovenci, Bolgari. Ob prevratu smo se na šli skupaj trije bratje. Vsak bi rad živel pod lastno streho, le najizkušenejši je vedel, kaj pomeni skupen dom. Recimo, da bi takrat ustanovili slovensko republiko. Italijani zdaj po dveh letih zahtevajo Gorenjsko, takrat bi pa zasedli Ljubljano in kaj več. Kdo bi jim mogel braniti? Od druge strani bi prihajale nemške in madžarske tolpe. Kaj pa samoodločba? V Parizu je kraljevalo zmagovalstvo in sveta sebičnost. Kdo nas je poznal? Brez Srbov bi nas smatrali za premagan del bivše Avstrije in naš krik po zasčiti in svobodi bi se udušil v nasilje tujcev. Podobno bi bilo z Hrvati. Srbi bi si lahko vzeli, kar bi se jim zljubilo. Antanta bi jih podpirala. Takrat je imela neomejeno moč.

Torejsila?

Našo samoodločbo je rešil srbski bajonet, kolikor je pač bilo mogoče. Toda to je povsem zunanje-ga pomena. V notranjosti se je izvršil naraven in pravičen proces, ki je tri razkosane dele jugoslovanskega naroda zedinil v eno telo. Pa kakšni smo prišli v novo državo! Saj se niti prav spoznali nismo! Za Slovence in Hrvate, ki jih je zločinska vlada Habsburžanov pognala v vojno proti Srbom, je bil ta prehod težavnejši, ker so imeli in še imajo preveč predsodkov. Toda silil jih nikdo ni. Lahko bi danes lizali italijanski in nemški bič.

Srbski greh in slabosti.

Krivico delaš, ako o bližnjem govoriš, da je tak in tak, nisi pa prepričan, da ima res te napake. Lahko si mislimo, da tudi Srbe boli, če jim očitamo slabosti, ki jih ali ne poznamo in so nam jih natvezili njihovi in naši nasprotniki, ali pa jih poznamo, ker so tudi — naše. Na pr. očetek o nizki omiki: Res je, da smo mi napredovali, da nimamo toliko nepismenih. Toda kako si lahko mislimo o Srbih, da bi ne težili za napredkom in da so zadovoljni v tem položaju? Srbi so imeli še pred par leti boje s Turkom. Mi pred dve sto leti. V skupnem domu imamo ravno Slovence važno nalogo, da damo Srbom, česar nimajo. Ampak prepričati se moramo, ali res lahko damo. Kulturtragerstvo je pojav, ki smo ga nedavno sami pobijali.

Dozdaj smo Slovenci prinesli v Beograd samo strankarske spore in poln jerbas predsodkov. Enako in še več Hrvati. Dajmo enkrat vzgled za resno, sistematično in širokopotezno delo. Pokažimo, kaj premoremo. In ne da bi bili v zadregi!

Vzroki, da se Srbom pripisuje toliko grehov in napak, so različni. Med drugimi je tudi ta, da nikdo ne pazi na svoje besede in razglasa kot resnico tisto, o čemur se ni prepričal, da je resnično. V ljudskem mišljenju še tiči preveč starih nazorov. Rekli smo, da nam svobodnim vladajo tujci. Tudi pri Srbih je podobno. Tam so danes na krmlu ljudje, ki se tiče v starih sukulah. Imajo svoje navade, ki se jih ne morejo iznebiti kakor se jih ne iznebimo mi. Toda radi tega narodno jedinstvo ne izgubi svojega sijaja. Potrjuje se samo to, da današnje pokolenje ni zrelo za velike naloge in moramo z vso vnemo vzgajati nove ljudi. Medtem pa je treba storiti, kar največ je mogoče.

Pred konstituantno.

Mnogi bodo stopili v njo z mezaupanjem in sumničanjem. Stari predsodki bodo kraljevali. Taki ljudje onemogočajo vsako resno delo, in so vzrok, da se razmere ne izboljšajo. Pred konstituantno morajo stopiti ljudje čistih rok, veselih src in krepke volje. Se le tu se bo pokazalo, kako bomo delali v bodoče. Ali so Srbi res takšni, kakor jih hočemo po vsej sili naslikati, ali smo pa mi drugačni, kot si mislimo in vpijemo po ulicah. Konstituenta mora biti naš zrelostni izpit. Pokažimo, koliko in kaj smo se naučili.

Avtonomija.

Če govorimo o samoupravi, tedaj v tem ne vidimo mržnje proti Srbom, temveč zgolj težnjo, da se Slovincem v okvirju jugoslov. države pridobijo in zagotovijo one gospodarske, kulturne in politične dobrine, ki jih zahteva posebnost naše zemlje in našega ljudstva, dokler se to posebnost ne izenači ali ublaži tako pri nas kakor pri Srbih in Hrvatih. Naš ideal mora biti edinstven jugoslov. narod, ki nastaja iz Srbov, Hrvatov in Slovincov. Današnja SHS-država še nikakor ni Jugoslavija in tudi ne bo, dokler se med ljudstvom ne pojavi nov mentalitet.

Sklep.

Vprašanje: „Ali pod Srbe?“ za treznega človeka ne obstoja. Da stavimo to vprašanje, je le dokaz, kako daleč še stojimo pod vplivom tujcev, bivših „gospodarjev“. Treba je, da se še enkrat osvobodimo in sicer v našem mišljenju, v naši duši. Ne pod Srbe, kakor ne pod Kranjce ali Stajerce, ne nad Srbe, ne nad nikogar — temveč nazaj k samemu sebi, k lastnemu narodu jugoslovanskemu in v okvirju te narodne države na pot polnega razvoja vseh gospodarskih, socialnih in kulturnih sil!

Potrebno je, zelo potrebno, da pazimo na svoje misli, da se ne damo vplivati od preteklosti ali od onih, ki imajo z nami nesebičnih namenov, da ne sodimo nikogar, bojč se lastne sodbe in da, si čim bolj prizadevamo priti na sled resnici in šele potem vrzimo očitek magari proti vsemu srbskemu narodu.

Tedenski pregled

Maribor, 10. novembra 1920.

V kraju Santa Margherita Ligure blizu Genova v Italiji so se v pondeljek sestali jugoslovanski in italijanski delegati. Vršile so se tri seje, tekom katerih so Italijani naglašali svojo pripravljenost za sporazum. Kako bi ta sporazum izgledal, so takoj pokazali: njihove zahteve so znatno nepovoljnije, nego januarja. Zahtevajo vse ozemlje, ki so ga zasedle lastne čete, izvzemši majhen del Dalmacije, povrh pa še gorenjski trikot z Jesenicami, ki se nahaja še v naši državi. Slednja zahteva je posledica poraza na Koroškem. Zahtevajo Idrijo, Postojno, St. Peter, Reč, Krk, Cres, Rab in Zadar. O Wilsonovi črti tedaj ni govora.

Vprašanje je, koliko bodo dosegli naši delegati. Izključeno je, da bi stavili zahtevo po onih krajih, do katerih ima naša država pravico in katerih prebivalstvo hoče k nam. S tem, da je to izključeno, je dano stališče naših delegatov, oziroma naše države: poslušati in sprejeti, ali pa pretrgati pogajanja in iti.

Brez dvoma nas čaka na zapadu nov poraz, ki bo še hujši, kakor oni na Koroškem. Razlika je samo v tem, da smo te pokrajine dejansko že izgubili, in gre samo še za formalnost, da to izgubo priznamo in potrdimo.

Mogoče je, da je danes že padla odločitev glede italijansko-slovenske meje. Prodrle bodo nedvomne italijanske zahteve. Ni pa izključeno, da bo prišlo do malenkostne poprave meje v Dalmaciji ali pri Reču, ki bi bila v našo korist.

Nekateri listi poročajo, da se bodo pogajanja razbila. To se bo videlo šele jutri, ko bodo znane italijanske zahteve v vprašanju Reke, ki je za nas in za Italijane najbolj občutljiva stran spora.

In ako se pogajanja razbijejo, kaj pa potem? Giolitti je že pred sestanki v Santa Margherita žugal z nasilnimi sredstvi. To bi pomenilo, da bi se Italija hotela z nami vojskovati. O tej grožnji ni mogoče trditi, da bi bila resna, kakor tudi Italijani ne smatrajo naših groženj za resne. Italija se nahaja v težavnih notranjih krizah, a tudi v Jugoslaviji niso notranje razmere urejene in zanesljive. Za našo državo bi bilo usodepolno, če bi tik pred konstituantno prišlo do oboroženega nastopa proti Italiji. O! našega ljudstva ni mogoče zahtevati vojnega razpoloženja.

Volilno gibanje.

Splošni položaj.

Samo 18 dni nas loči od 28. novembra. Ta nedelja bo dan ljudskega glasovanja. Po vsej državi se oije volilna borba. Kandidati potujejo iz kraja v kraj, časopisje je polno volilne agitacije. Istočasno se je v mestecu Rapallo blizu Genova vnel menda zadnji odločilni boj za naše meje proti Italiji. Tako smo na zunanji in na znotraj v bojnem razpoloženju. Upajmo, da bo do prvih dni adventa končan naš politični advent. Nedelje bomo, kako stojimo na zunanji in na znotraj.

V Sloveniji so volilne šance že precej izrazite. Jugoslovanski demokrati stranki se ni izpolnila vroča želja, da bi se izgubljeni sinovi vrnili v materino naročje. Samostojna kmetijska stranka je rekrutirala vse liberalne veljake na deželi in je nastopila s samostojno listo, katere nosilec je na Stajerskem posestnik Urek. V njene bataljone so se zatekli vsi kmetje, ki so se kedaj skregali s svojim g. župnikom, dalje cela vrsta nekdanjih pripadnikov stajerske stranke ter pestra četa vaških krčmarjev in podobnih pametnjakovičev, ki jim ni do složnega dela za blagor kmetijskega stanu pod okriljem stare preizkušene borilčije slovenskega kmeta — Kmetijske zveze. Druga vrsta JDSarskih sinov so narodni socialisti, ki so spoznali, da je nesmiselna politika, ki spravlja v isto fronto obubožanega duševnega delavca in nadutega vojnega dobičkarja. Stari liberalni čde je radi tega hudo jezen in ne more razumeti, ka-

ko je jajce pametnejše kot kura. Dr. Tavčar je na volilnem shodu v Ljubljani pokazal tako globoko nerazumevanje socialnih vprašanj, da je napravil narodnim socialistom najboljše reklamo. Socialni demokrati in komunisti še vedno niso na jasnem, kaj da hočejo. Komunistične vrste so vsak dan manjše. Situacija bo rešila Slovenska ljudska stranka, za katero stoji večina kmetijskega ljudstva.

Na Hrvatskem vlada demagoštvo, kakor ga je malo najti v današnji dobi. Kmetško ljudstvo je kulturne zanemarjeno, gospodarsko pa popolnoma izžet od meščansko-veleposestniškega političnega režima. V razmerju proti Srbom je narod krivo poučen in že vsled prejšnjih avstrijsko-madžarskih političnih pustolovščin enostransko naščuvan. Meščanske stranke so razcepljene v dolgo vrsto malih strank in stranic, ki se pulijo za malenkostne osebnosti ali krajevne koristi. Pozitivnega nimajo nič. Hrvatska zajednica je skupina strank, ki so se zedinile z namenom, da si pridobijo kar največ trenutnih koristi, četudi pri tem propade vse drugo. Zato je zajednica sprejela federalistični program, ki bi jo edini rešil pred razpadom. Radič tiči v zaporu. Baje je že obljubil, da ne bo zahteval posebne hrvatske konstituantne in hrvatske republike. Med tem pa njegovi agitatorji še dalje ščevaje kmetško ljudstvo proti državi in proti narodnemu jedinstvu. V mestih zastopajo Radičeve demagoške gonje Frankovci, brez pokojnine vpokojeni lakajni Habsburžanovi. Vsem tem je samo do tega, da v kašnem ribarijo. Demokratska stranka je na deželi šibka, v mestih je za njo del meščanstva in kapitali-

siov. Ljudska stranka, ki se bori za načela pokojnega dr. Kreka, si pridobiva zaupanje vseh pametnejših kmetov. Zato bo izšla iz volitev precej močna.

V Srbiji je volilni boj jasnejši, kakor pa na Hrvatskem. Srbski kmet je bolj svobodoljub, kakor hrvatski, povrh pa državotvoren v zdravem zmislu. Dasi ravno se je šest let boril za državo, ima sedaj veliko več čuta za državno potrebo in socialen red, kakor ga ima hrvatski tovariš. Nasproti si stojita dve močni skupini: radikali in demokrati. Poznavalci razmer pravijo, da bodo zmagali z/večino radikali. Sicer pa je težko delati račune, ker je verjetno, da bo udeležba najmanj tako slaba, kakor je bila pri občinskih volitvah.

V Bosni in Hercegovini bo odločilen plemenski separatizem.

V Vojvodini so razmere približno kakor v Srbiji. Takozvani Bunjevci zahtevajo za Vojvodino posebno samoupravo. Ne priznavajo se ne k Hrvatom in ne k Srbom. Torej spet nov „narod“ z novim „jezikom“!

Med 11. novembrom in 21. novembrom bodo stranke izročile kandidatne liste.

Razpored volišč. Državni odbor je razdelil volišča protizakonito in pristransko. Poslanec dr. Hohnjec je 5. novembra poslal državnemu odboru naslednje brzojav: „V imenu Ljudske stranke in Slovenske kmetijske zveze najodločneje protestiram proti razporedu volišč v okrožju Maribor—Celje ter javno obtožujem državni odbor, da je kršil zakon. Zahtevam natančne izvršitev § 50, ki dovoljuje, da se smejo samo po dve občini združiti v eno volišče, ne pa po štiri do osem občin. Zahtevam, da se popravijo vse nezakovitosti, nepravilnosti in pomote.“

Kandidata za Prekmurje. K že objavljeni listi Slov. ljudske stranke dostavljamo, da je posestnik Ljudovik Pintarič v Beltincih odložil kandidaturu in sta bila kot zastopnika Prekmurja v kandidatno listo sprejeta gg. Jožef Klekl, župnik v p., v Crenšovcih, in Božidar Sever, župan v Dolnji Lendavi.

Zastopnika neodrešenih krajev dr. Gregorin in dr. Rybar sta odložila mandata, ker se ne strinjata z našim preosebim, nenačelnim strankarskim bojem. Prvi je kandidiral na programu Jugoslovanske demokratske stranke, drugi pa je bil nosilec kandidatne liste narodno-socialistične stranke na Stajerskem.

Za katero kandidatno listo bo glasovala večina slovenskih kmetov? Brez dvoma za kandidatno listo Slov. ljudske stranke, ki edina lahko pokaže na sadove svojega dolgoletnega dela za kmetijske koristi.

Obmejni nemerniki in Samostojna. Že dolgo se opaža, da je med prvaki nekdanjih stajerskih — omenimo samo proslula imena Pascolo, Wratschko itd. — in med Samostojno stranko nastalo ozko rodniško razmerje. Kakor sedaj vidimo, je to bilo bestrstvo. Tudi ob volitvah bodo stajerski očaki Samostojnim za botre. Bomo videli, kakšno dete se bo rodilo. Mogoče niti botrstvo ne bo potrebno, če se na rdi — mrtvorojenček. V tem slučaju ne bo dobil g. Nemec od Wratschkota botrinskega — purana. No, pa ga bodo orehovski očaki lepo potolažili: saj sem tudi jaz večkrat „nosil“, pa je bil vedno — mtev!

Shod Ljudske stranke v Gornji Radgoni, ki se je vršil preteklo nedeljo, je bil dobro obiskan. Predsedoval je g. Pelcl. Kot glavni govornik je nastopil dr. Hohnjec, ki je razložil program Kmetijske zveze, primerno opisal delovanje nasprotnikov in končno podal navodila za volitve. Ravnatelj G. Zadruga Jerebič se je pečal z volilno agitacijo Samostojne, ki širi med kmetiskim ljudstvom laž, da med Kmetisko zvezo in Samostojno ni nobene razlike. Zborovalci so sprejeli 2 resoluciji. V prvi ostro protestirajo zoper vsak poizkus, da bi se pri določitvi državne meje prestopilo reko Muro ter izročilo Apaško kotlino in morebiti še druge kraje Avstriji. Slovenski kmetje opozarjajo vladu, naj ne dovoli nobenega barantanja s slovensko zemljo. V drugi resoluciji pozivljajo vladu, naj vendar enkrat izsili od avstrijske vlade železniški prevozni promet preko Špilja in Radgone, ki nam je zagotovljen po mirovni pogodbi.

Volilni shod SKZ v gornjeradgonskem in ljutomerskem okraju.

Zbor zaupnikov Slov. kmetijske zveze v Gornji Radgoni je določil g. Franjo Žebota, urednika in posestnika v Mariboru, znanega narodnega prvobornika ob jezikovni meji, za kandidata v ustavotvorno skupščino za Mursko polje in kraje ob Muri. Gosp. Franjo Žebot je ponujeno kandidaturu sprejel in S. K. Z. je sklicala zadnjih 14 dni na Murskem polju in v gornjeradgonskem okraju celo vrsto volilnih shodov, ki so vsi izborni uspeli. Taki shodi so se vršili dne 31. oktobra v Ljutomeru in v Ivanjcih, dne 1. t. m. pri Kapeli, dn 6. t. m. v Bučevcih, dne 7. t. m. pri Sv. Križu, na Cvenu in v Gornji Radgoni. — Shod v Ljutomeru je bil podoben veliki manifestaciji naše krščanske in slovenske misli v ljutomerski župniji. Prišli so do malega vsi župani ter najbolj ugledni volilci vseh stanov: kmetje, viničarji, obrtniki i. t. d. Shodu je predsedoval g. Jakob Rajh, govorili pa so: kandidat Franjo Žebot, dekan Ozmeč ter domača posestnika Lipovec in Novak. Isti dan popoldne je bilo zborovanje v Ivanjcih pri Radgoni; pri-

slo je toliko naših zavednih ljudi, da je bila Slogovičeva gostilna nabitá polna. Vodil je zborovanje naš dobro znani narodni prvobojnik v radgonskem okraju in načelnik okrajnega zastopa, g. Trstenjak. Govorila sta gg. kandidata Franjo Žebot in Jerebič. Šhod je pokazal, da bo zavedna vas Ivanjci in vse sosedne občine dale glasove edino pravi stranki Slovenski kmetijski zvezi. Na dan Vseh svetnikov, to je dne 1. novembra, je bil lep shod pri Kapeli (gostilna pri Zidu), kjer smo pod predsedstvom vrlega posestnika Divjaka izrekli zaupanje kmetijski zvezi, katera edina bo s svojim čistim slovenskim programom, ki zahteva avtonomijo Slovenije, pripomogla, da dobijo naši kraji železniško zvezo. Govoril je kandidat Fr. Žebot. Nad vse pričakovanje lepo uspelo je tudi zborovanje v Bučevčevih dne 6. novembra. Predsedoval je spoštovani župan Kosi. Govorili so: kandidat Fr. Žebot, posestniki Slavič, Bohanec in Stuhec. Stari stajercijane in prijatelji orehovskega Bračva si pa s svojo samostojno četo ni upal na zborovališče. Sijajno je uspelo zborovanje dne 7. t. m. pri Sv. Križu, katerega se je udeležilo 600-700 volilcev iz župnije Sv. Križ. Shodu je predsedoval posestnik Slavič, govorili so Žebot, Slavič, Bohanec, Makovec, Weixl in Rep. Istotako smo lahko zadovoljni z zborovanjem na Cvenu isti dan popoldan. Predsedoval mu je domačin Ferdinand Magdič. Program stranke je razvijal Fr. Žebot iz Maribora. Namera nekega Joško Rajha, da bi razbil shod, se ni posrečila. Mi Muropoljci smo za KZ, a ne za Samostojno, ki zbira pod svoje okrilje najzagrizenejše nemškutarje.

Razporedba volišč.

Politični okraj Ljutomer.

(Navedena so tudi imena volilnih predstavnikov).

Plitvički vrh: (Apače, Lutverci, Nasova, Plitvički vrh) dr. Lenart Boccio, advokat v Gornji Radgoni; Videm: (Bolehnevi, Galušak, Kraljevi, Slabinci, St. Jurij ob Ščavnici, Trbegovci) dr. Ivan Hojnik, sodnik v Mariboru; Orehovci: (Boračeva, Orehovci, Zbigovci) Milan Vondina, sod. kanclist v Ljutomeru; Ključarjevi: (Boreci, Ključarjevi, Logarovi, Krizovci, Lokavci) Miha Fajt, davčni asistent v Ljutomeru; Bučevčevi: (Bučevčevi, Hjaševci, Stara Nova vas, Vučja vas) Niko Vrabl, sodnik v Ljutomeru; Vržeji: (Bunčani, Grlova, Kristanci, Vržeji) dr. Marko Stajanko, advokat v Ljutomeru; Cezanjevi: (Branoslavci, Cezanjevi, Kamenšak, Stara cesta) Ivan Bogatec, sod. kanclist v Ljutomeru; Cven: (Cven) Jožef Kajč, davčni upravnik v Ljutomeru; Gornja Radgona: (Crešnjevič, Gor. Radgona, Police) Anton Cigoj, okr. sodnik v Gor. Radgoni; Mala Nedelja: (Godemarci, Mala Nedelja, Moravec, Radoslavci) Ježe Permo, davč. upravnik v Ljutomeru; Spod. Ivanjci: (Grabonoš, Ivanjci, Ivanjševci, Negova, Očeslavi, Okošlavi) Franc Velak, sod. kanclist v Gor. Radgoni; Radenci: (Hrastje-Mota, Kapela, Radenci, Rihtarovi, Sračovi) Lovro Kuharič, davčni upravnik v Gornji Radgoni; Ljutomer: (Ljutomer, Noršinci) Hinko Drogenik, davčni upravnik v Ljutomeru; Muršček: (Muršček-Zasad, Stanetinci) Hinko Požun, notar v Gor. Radgoni; Presika: (Presika, Pristava, Slamnjak) Hinko Vodnik, gimnazijski profesor v Ptuj.

Tedenske novice.

Imenovanja. Za okrajne glavarje so imenovani vladni tajniki: dr. Peter Vavpotič, voditelj okr. glavarstva v Ljutomeru, Gašper Lipovšek, voditelj okr. glavarstva za Prekmurje, dr. Otmar Pirkmajer, voditelj okr. glavarstva v Ptuj in dr. J. Lajšnič, voditelj okr. glavarstva J Mariboru.

Razmejitvena komisija je pretekli petek pregledala dosedanje tehnično delo v odseku med Košenjakom in Sv. Lovrencem. Na Košenjaku so se dogajale neke neskladnosti s sklepi komisije, radi česar se je odposlala posebna tehnična komisija na lice mesta, da to uredi. Čim bo delo dovršeno, bo prvi del naše meje z Avstrijo definitivno določen. Glede meje od Sv. Duha proti Muri še vedno ni prišlo do jasnosti v načelnem vprašanju, ali mora biti za razmejitveno komisijo merodajna mirovna pogodba, ali pa ima ta komisija pravico, da celo obmejno pokrajino odtrga od naše države in prekorači tako važno mejno črto, kakor je Mura. O drznem predlogu avstrijske delegacije je razmejitvena komisija že opetovano razpravljala, a ni prišlo do nobenega rezultata. Raditega je odstopila zadevo vrhovnemu zavezniškemu svetu v Parizu, ki bo glede razmejitve ob Muri izrekel definitivni sklep. Menimo, da je ta sklep za našo državo la v toliko obvezen, kolikor ne stoji v nasprotju z mirovno pogodbo.

Položaj na Koroškem. Plebiscitna komisija še začasno posluje v Celovcu. Njena naloga bi morala biti, da zabrani vsak poskus masčevanja nad slovenskimi glasovalci. Toda komisija dozdaj še ni našla povoda ščititi pravice Slovencev, ki so pripadli pod Avstrijo, dasiravno ji je znano več nasilstev nad našimi rojaki. Tudi avstrijske oblasti se ne zmenijo za krivice, ki se gode Slovence, dasiravno je dr. Renner trobil v svet, da bo Avstrija dala slovenskim državljanom polno pravstvo. Se življenja niso sigurni! Med nemškimi obljubami in nemškimi dejanji je velika razlika. Sicer se že mnogemu Korošcu svita v glavi, kam se je dal zapeljati. Po mestih in trgih je nastopila pomanjkanje. Na deželi bodo kmalu rekvizicije. — Vrhovni zavezniški svet še ni izrekel svoje

sodbe glede jugoslov. pritožb, tudi Zveza narodov ni potrdila glasovanja. Pariški dnevnik „Le Radical“ se v eni zadnjih števk toplo zavzema za koroške Slovence in pravi, da bi Francozi morali podpirati jugoslov. interese na Koroškem. Bilo bi pravično, ako bi se ozemlje južno od Drave, ki je pokazalo slovensko večino, vrnilo Jugoslaviji. Seveda so te le izjave dobromislečnih posameznikov, ki pa tudi prihajajo zvonit po toči.

Taborišče v Strnišcu pri Ptuj se bo opustilo. Njegove naprave se bodo uporabile za industrijo.

Zakon o prisilnem delu so dobili na Bolgarskem. Vsaka moška oseba, ki jo vlada pokliče, mora iti za gotov čas na delo za javne naprave. Tako so bili 6. t. m. pozvani vsi moški prebivalci od 20. do 55. leta na 10 dnevno prisilno delo pri popravljani cesti okrog Solije. Kaj bi rekli naši verižniki in drugi podobni prijatelji „svobode“, če bi tudi pri nas dobili takšen zakon!

Ruski begunci. Z otoka Lemnos je dospelo v našo državo 1000 ruskih beguncev. Razmestili jih bodo v požarevaškem okraju in Banatu.

Na zemunski postaji je požar uničil 29 vagonov blaga in eno polno skladišče.

Posledica ameriških volitev. Vsled zmage republikanske stranke v severo-ameriških zveznih državah, ki je kakor znano, proti temu, da se Amerika vti v evropske zadeve, so na ameriških burzah silno padle vse evropske valute razun angleškega šterlinga.

Velika premogarska stavka v Angliji je končala s sporazumom med vlado in stavkajočimi. Delavcem so zvišali njihove mezde.

D'Annunzio je blizu Bakra napadel naše čete in ujel nekoliko vojakov.

Tla so se udrila. V mestni hiši v Chermont-Perzandu so se zbrali prebivalci v veliki množici, da si ogledajo razstavo slik. Pod njihovo težo so se udrila tla in približno sto ljudi se je pogreznilo v globčino. Pod razvalinami je mnogo mrtvih in težko ranjenih.

Iz ameriške politike. Politična zrelost prebivalstva severoameriških Zveznih držav se kaže najlepše v dejstvu, da imajo v celi državi samo dve stranki: demokrati in republikanci. Med vojno do nedavnih volitev je bil predsednik demokrat Wilson, sedaj so pa zmagali republikanci, ki so si pridobili 61 mandatov več. Tako bo v poslanski zbornici 293 republikancev, 138 demokratov, 1 socijalist in 3 zastopniki raznih manjših skupin.

Caribrod, ki je dosedaj pripadal Bolgariji in ga je dobila Jugoslavija šele po sklepu razmejitvene komisije, so jugoslovanske čete zasedle 6. t. m. Predaja mesta se je izvršila mirno, brez kakih incidentov. Bolgarska vlada je brzojavno protestirala proti zasedbi. Caribrod leži na levem bregu reke Timok. Prebivalstvo govori narečje, ki tvori prehod med srbščino in bolgarščino kakor u. pr. kajkavska govornica med hrvaščino in slovenščino. Narodno pripadnost izraža zdaj sem zdaj tja, kakor sploh vse prebivalstvo Macedonije.

Madžarska bo ratificirala a mirovno pogodbo. Madžari so uvideli, da s svojo trmo ne bodo prebili zida in so sklenili, z ozirom na zunanji položaj ratificirati mirovno pogodbo. Seveda bodo morali tudi armado razpustiti. To bo najbrž imelo posledico, da bo kmalu konec Hortyjeve strahovlade, ker Hortyja drži samo močna armada.

Wangel porazen. Generala Wrangla, ki je raztrobil v svet svoje zmage nad boljševiki in čigar vlado je priznala Francija kot zakonito vlado Rusije, je zadela enaka usoda kakor njegove prednike Kornilova, Kolčaka, Denjikina in druge. Boljševiki so ga premagali in popolnoma razpršili njegovo vojsko. Wrangel je bil za obnovo carizma v Rusiji.

Korupcija afera imajo na Hrvatskem radi prodaje tzv. Steinbeisovih podjetij. Baje namestnik Kovačević, ki je z afero v zvezi, podati ostavko.

Novo orožniške uniforme bodo v kratkem uvedli po vsej državi.

Slov. Matica v Ljubljani je imela občni zbor. Izvolil se je nov odbor. Ne pozabimo na to važno kulturno podjetje.

Gospodarstvo.

Gospodarski razvoj Pomurja.

Vsled priklopnosti Prekmurja k naši svobodni domovini so gospodarski stiki med obema bregoma Mure vsak dan živahnější. Razlike, ki jih je ustvarilo na eni strani življenje pod nemško, na drugi pod madžarsko nadvlado, bodo v doglednem času popolnoma izginile in cela pokrajina bo tvorila enotno gospodarsko ozemlje.

V prvi vrsti je treba, da se uredi prometne zveze, ki so zaenkrat zelo pomanjkljive. Z gradbo mostu preko Mure se bo pričelo že v bližnjih tednih. Pri-

prave so v polnem teku. Ravno tako bo treba na obeh straneh napraviti dobre ceste. Vprašanje železniške zveze preko Ljutomera in Ormoža ne stoji sicer ugodno in se je bati, da bo zadeva brez krepkega zanimanja vse naše javnosti in izdatne vladne podpore ostala pri načrtih, toda upati je, da bo nova upravna ureditev naše države, ki bo nastopila po ustavodajni skupščini, v izdatni meri pripomogla k rešitvi važnih pokrajinskih vprašanj.

V našem listu smo že opetovano razpravljali o razvoju gospodarskih razmer v Pomurju. Brezdvomno se bodo morale sedanje razmere v marsičem izpremeniti in izboljšati. Predlog o razširjenju in povečanju opekarske obrti na Murškem polju in gojenju keramike ne sme ostati na papirju. Mursko polje ima v tem oziru mnogo prednosti pred drugimi slovenskimi pokrajinami.

Imamo več dobrih tovarn, ki jih je treba samo razširiti in izpopolniti. Zemlja je izborne kakovosti. Pokrajina leži na meji in lažje izvažajo opekarske in lončarske izdelke preko meje. Ustanovil se je že odbor za keramično šolo. Ali so gospodje pri tem odboru izdelali kaj več kot same načrte, nam ni znano.

Druge važna potreba je ustanovitev kmetijske šole. Da imamo v Ljutomeru meščansko šolo, je dobro; silne pa pogrešamo kmetijsko šolo. Menimo, da bi se dale tej potrebi brez posebnih težav ugoditi. Muropoljski kmetje so dovzetni za gospodarski napredek in bi gotovo radevolje pomagali, da bi se odstranila razne težkoče pri ustanovitvi tega prepotrebne zavoda, ki bi bil ognjišče novega kmetijskega življenja v Pomurju.

Upamo, da se bo po volitvah na shodih, sestankih in v družbi bolj kot doslej razpravljalo o naših gospodarskih vprašanjih in da bo na tem polju prišlo do nekakega zbližanja vseh dobromislečnih strankarjev, zakaj izrazita kmetijsko-gospodarska vprašanja nimajo nič skupnega z dnevnimi političnimi gesli.

Bodočnost našega Pomurja je samo v intenzivnem in smotrenem izkoriščanju zemlje in v umni živinoreji. Kdor nam pomaga, da na tem polju čimprej in kar najbolj razvijemo svoje moči, stori nam največje dobro.

Naš državni proračun je stopil s 26. oktobrom v veljavo. O njem se je že dovolj pisalo in razpravljalo v javnosti. V zadnjem trenutku je ministar dr. Korošec s svojim odločnim nastopom proti finanč. ministru demokratu Stojanoviću dosregel, da so se nekateri postavki izpremenili. Za nas je važno, da je odpravljena trošarina na sadno vino, sadni mošt in na meso. Zemljiški davek, ki bi se po prvotnem načrtu povišal štirikratno, se je v Sloveniji povišal samo za trikratni iznos. Davek na vino se ne bo pobiral od pridelovalcev (vinoogradnikov), temveč od konzumentov s tem, da se bo vino obdavčilo pri krčmarjih. Pri kuhanju žganja so se dovolile gotove olajšave, s čimer je vsaj deloma ustrezno kmetiskim zahtevam. Važna je dalje določba, da se ekzistenčni minimum določa na 4800 K letno. Pri davku na razsvetljavo se je izpremenila točka o žarnicah izpod 10 sveč, ki so sedaj proste davka. V sedanjim proračunu je bilo naknadno sprejeto povišanje taks in pristojbin pri prošnjah, pritožbah itd., dalje povišanje veseličnega davka, ker je bil stroškovnik na novo obremenjen z draginskimi dokladi državnih nastavlencev. Natančneje o proračunu še poročamo.

Povišanje carine. Vlada je odredila, da se mora odslej dinar v zlatu zaračunavati s 16 K v dinarsko-kronskih novčanicah. Vsled tega so carinski tarifi zelo poskočili. Trgovski krogi so vznemirjeni radi tega povišanja in zahtevajo revizijo. Sicer pa so prizadeti tudi najširši ljudski sloji, ker bo povišanje carine podražilo vse predmete, ki jih uvažamo iz inozemstva.

Osemurni delavnik. Ministrski svet je sprejel predlog ministra za socialno politiko, da se v gotovih obrti manjšega obsega odpravi osemurni delavnik. Minister za socialno politiko bo določil, kateri obrti pridejo v poštev. Med delavstvom je nastalo razburjenje, ker se smatra, da je v nevarnosti osemurni delavnik sploh. Kakor znano, je uvedba osemurnega delavnika ena največjih pridobitev delavstva v kapitalističnih državah.

Del vske zbornice se bodo osnovala v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu. Njih glavni namen bo zastopati socialne koristi delavstva. Obenem bodo pri njih dolžnostna razsodišča v mezdni sporih.

Padanje avstrijske krone. Zadnje vesti iz Zürich pravi, da je avstrijska krona tako padla, da najbrž sploh ne bo mogla notirati na tamonjski borzi. Za 100 avstrijskih kron se dobi 1 frank in 50 rent. To je najnižja stopnja, ki jo je dozdaj dosegla nemškoavstrijska valuta. Naivni ljudje so upali, da bo prisleparjeni avstrijski uspeh na Koroškem vplival tudi na vrednost denarja. Toda pokazalo se je ravno nasprotno.

Cene na Dunaju. S 1. novembrom so se podražila živila na dunajskem trgu. V restavracijah se je dvignila cena jedil za 30 do 40%. Črna kava stane 10 K, bela 14 K. Jajca so že po 20 K. Hotelska soba za eno noč 100 K.

Daginja pri ras in drugod. Francija je dežela z močnim poljedelstvom in z zdravo valuto. Notranje razmere so po vojni precej urejene in trdne. Marsikdo bi pričakoval, da bodo tam nizke cene zlasti za živila in obleko. Poročila s francoskih trgov kažejo, da vlada tudi tam draginja. Kg govedine stane 17 do 19 frankov, jajce komad 80 do 90 centimov, kg slabega kruba 1 frank 30 centimov. Moška obleka stane 900 frankov, par čevljev do 200 frankov, klobuk do 120 frankov, Francoski frank je vreden naših 9 kron.

Denar na Madžarskem. Madžarska vlada bo v kratkem izmenjala svoj dosedanji denar. Pri izmenjavi bo odtegnila 3 do 5% v pokritje stroškov za tiskanje novih bankovcev, ki so se izgotovili večinoma v Švici.

Naš nov denar. Ker so sedanje kronsko dinarske novčnice samo začasen denar, se pogaja neka ameriška družba z našo „Narodno banko“, da izgotovi nove in sicer na podobnem papirju, kakor so dolarski bankovci.

Kaj je s starimi bankovci? Iz Beograda poročajo, da se bodo stari eno, dve in desetkronski bankovci v najkrajšem času odtegnili iz prometa. Ob tej priliki dobimo tudi nov kovani denar.

Tovorni promet z Avstrijo je začasno popolnoma ustavljen, ker so obmejni kolodvori prenapolnjeni z blagom.

Vinske cene so se v zadnjem času dvignile za 50 do 80%. Vinska kupčija je radi tega zastala. Poročila govore o izvrstni kakovosti letošnjega pridelka.

Cene slanin je določil odsek za določanje cen v Mariboru za kg po 50 K pri debelosti 10 cm, 46 K pri 6 do 10 cm in 42 K do 7 cm.

Dopisi.

Ljutomer. Slov. pevsko društvo v Ljutomeru priredi v nedeljo 14. t. m. v dvorani g. Stermana zabavni večer s sledečim sporedom: A. 1. Dr. B. Ipavec: „Kdo je mar?“ moški zbor s klavirjem. 2. Dr. E. Lampe: „Pri zibel“, sopransolo s klavirjem (ga. Lumirjeva). 3. V. Žgane: a) „Lijepi moj vrtič“... medjimurska narodna; b) „Pod kopinom“, medjim. nar. za mešani zbor.

4. Pirnat: „Na Gorenjskem je fletno“, nar. za meš. zbor. 5. E. Adamič: „Petnajst let“, mešani zbor. 6. „Spomin“, gavota za ženski zbor s klavirjem. 7. Dr. G. Ipavec: „Milada“, meš. zbor. 8. Grum: „Venec narodnih pesmi“ (III) meš. zbor. B. Burka „Kakršen gospod, tak sluga“, C. Srečolov. Začetek ob 1/2 8. uri. Vstopnina 10 K.

Promet na progi Ljutomer-Gornja Radgona je vsled pomanjkanja kurjave zopet ustavljen. Razmere postajajo nevzdržne. Vlada, zgani se!

Razno.

Ofenziva proti luni. Kje so časi, ko so Radec-kijevi vojaki streljali na „šrite“. Danes meri streljaj, ki ga napravi top največjega kalibra, preko 200 km. A še večje „šrite“ doživimo v bodočnosti. Nek profesor je letos iznašel top, ki bo nosil na — luno. Kako sladka vest za pacifista! Upati smemo, da bodo kulturni ljudje v bodoče merili na luno in ne v žive človeške glave.

Listnica uredništva.

Nadaljevanje „Politične šole“ smo vsled pomanjkanja prostora odložili za prihodnjo številko.

Pristaši! Zbirajte za volilni sklad!

**dobro opremljena
izvršuje vsa v to
stroko spadajoča
z dela kakor: z**

**TISKARNA
„PANONIJA“
FR. JEREBIČ IN TOV. KOMANDITNA DRUŽBA
GORNJA RADGONA**

**lepake, letake, va-
bila, posetnice, ra-
čune, zavitke, po-
ročna pisma i. t. d.**

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu
ustanovljena leta 1884.

Pedružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg II.

ZAVARUJE: Življenske rente, doto otrokom, glavnice na življenje, zgradbe in premičnine proti škodi požara in strele, steklene šipe proti razbitju, proti vplomu in telesnim nezgodam. — Posebno zavarovanje proti nezgodam na železnici in parobrodu za celo življensko dobo. Sprejema v vseh krajih Slovenije sposobne zastopnike in potnike, katerim se nudi prihranek znanega zasluga. — Zastopnik v Gor. Radgoni je gospod ZDRAVKO VRLJIC, Spodnji gris št. 7.

PROTOKOL. **IVAN HAJNY MARIBOR**

Aleksandrova cesta 45, (nasproti glav. kolodvoru).
priporoča cenjenim posestnikom svojo veliko zalogo samo prvovrstnih
POLJEDELJSKIM STROJEV

kot: vite, mlatilnice za ročni pogon, na vitel, žitne čistilne mline, trijeze ali žitne odbiralnice, slamočnice, izvrstne sadne mline, grozdne mline, stiskalnice, koruzne robarje večje in tudi manjše, kakor elika baše, reporeznice, univerzalne plugje, gnojnične črpalke, izvrstne pocinkane broparilnice v velikosti 50 do 160 l, železne kotle, bakrene kotle za žganje kuhali in stalne ter prevažajoče motorje. Priporočam tudi izvrstne mlečne centrifuge ali separatorje. Oskrbim slamočnice nože ter popravila vsakovrstnih strojev. Postrežba točna in solidna. Na pismena vprašanja dajem radovoljno odgovor.

Pristaši!

Zbirajte za volilni sklad KZ.

Bakrene kotle

Bakrene kotle

kompletne za kuhanje žganja in vse v to stroko spadajoče predmete izdeluje in razpošilja po najnižji ceni

Oman & Schlögl, Maribor

Glavni trg št. 5

Kotlar in aparatna delavnica.

**Miši, podgane,
stenice, ščurki**

in vsa glazena mora pogininiti ako porabljate moja najbolje preiskusena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10, za ščurke K 20—, posebno močna tinktura za stenice K 12—, uničevalac moljev K 19—, prašek za uši v obleki in perilu K 10—, in K 20—, proti mravljam K 10, proti ušem pri peratini K 10—, prašek proti mrčesom K 10 in 20 K, masilo proti ušem pri hudeh K 5— in K 10—, masilo za uši pri živini K 6— in 10—, tinktura proti mrčesu na suho in zelenjavi (uničevalac rastlin) K 10—, masilo proti garjem K 12—. Pošilja po povzetju zavod za eksport. M. Janker, Zagreb 45, Petrinjska ulica 3.

Masti

Gostilno

z vrhom v prometnem kraju kupi ali v najem vzame takoj koroški begunec. Ponudba s popisom na notarja H. Požuna v Gornji Radgoni.

GARJE

arbašico, kraste, lisaje uniči pri človeku mast proti garjam. Brez vonja in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo s poštnino K 12-50 v lekarni **TRNKOVY** v Ljubljani.

MASTIN

priljubljen krmil; vsak teden eno pest, če pa se rabi kot nadomestilo, za kremo tedaj pa dve pesti. Pot zavojčkov Mastina, preku za pitanje zdrave, debele živine, za 6 mesecev za vsako živino. Dobil je najvišjo kolajno v Londonu, Parizu, Rimu, Dunaju. Tisob gospodarjev ga hvali in ponovno kupuje. Zavrtej ga pri lekarnarju ali trgovcu, vsak ga lahko prosto prodaja. Ali pa piši lekarni **Trnkovy** v Ljubljani, Kranjske, po 5 zavojčkov. Stane K 80-50 s poštnino.

Kupi se

1 kladivnik (Amboss) 60 do 80 kg težek za ključavničarja, 1 vrtalnik za železo (Bohrmaschine), 2 vrtanca (Schraubstöcke) 1 mali in 1 večji, 1 vojnopoljska kovašna (Feldschmiede), 1 nadomestni kladivnik (Spernhorn), 1 težko kladivo. Ponudbe na Jofel Bratkovič Kapelski vrh 10, pošta Slatina—Radenci.

Lepo posestvo,

ki obsega 47 oralov, od teh 7 oralov vinograda ležeče v bližini Središča, z živino ter vsemi gospodarskimi pripravami se za 2 milijona kron proti takojšnjemu plačilu prodaja. Vpraša se v upravnistvu lista.

Lovci! Puške!
Josip Sternad, Maribor,
Aleksandrova c. 15

priporoča bogato zalogo lovškega orožja, prazne in polne puice, šibre vseh vrst, zamaške, kapselne itd. Popravila se izvršujejo hitro in solidno. Sodno zaprisežen cenilec in isvedenec.

Planinski koledar za leto 1921 je že v tisku ter izide v sredini novembra. Med drugo vsebino ima tudi najnovejše kolkovne lestvice in pošne določbe. Cena komadu 20 K ter je namenjen čisti prebitek za povečanje kože na Korošici pod Ojstrico. Naročuje se pri izdajatelju g. Francu Kočbek, nadučitelj v Gornjemgradu, ali pri založništvu v Mariboru, Kračeva ulica 5-I levo. R.

Gospodarska zadruga

za Prekmurje, Mursko polje in Slov. gor. r. z. z. o. z.

Ima v zalogi po najnižjih dnevni cenah razno manufakturno blago za moške in ženske obleke, barhente, vseh vrst platno, kuhinjske posode, riž, čaj, papirko, usnje, podplate, mleko in ženske čevlje. Vseh vrst moko, zdrob, otrobe, testenine.

Kupuje zrnje, sadje, kože, vino, sadijceve, žganje, sploh vse poljedelske pridelke. Posreduje pri nakupovanju strojev in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati zadrugi imajo pravico samo člani. Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah. Osrednja trgovina in pisarna v Gornji Radgoni. Podružnice: Cankova, Murska Sobota, Beltinci, Dolnja Lendava, Križevci pri Ljutomeru.